

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD

Har du erfaring med en lamellfreser, er oppgaven overkommelig for de fleste gjør det selv-ere.

LETT

VANSKELIG

TIDSFORBRUK

4-5 dager.

PRIS

Cirka 10.000 kroner.

MATERIALER

18 mm stavlimt treplate:

- 15 trinn (A) à 27,5 x 70 cm
- 19 forkanter (B) à 5 x 70 cm
- 1 plate til avsatsen, 60 x 175 cm (C1)
- 1 plate til avsatsen, 37 x 175 cm (C2)

Dessuten:

- Lamellplugger • Monteringslim • Trelim • 6 x 120 mm skruer • Gulv-olje • Akrylfugemasse • Plastisk tre • Malingsoppløser • Vannbasert beis • Lakk, glans 90 • Maling

Fra gammel og slitt til funklende ny:

Renovering av trapp

En utslitt trapp kan skjemme selv den flotteste entré. **Vi totalrenoverer derfor en sliten utgave og viser deg hele prosessen,** fra hvordan du fjerner maling, til hvordan de nye trinnene lages og monteres.

Selv om malingen på håndlisten flasser av og trinnene på den gamle trappen er så uthullet at de ikke kan slipes mer, kan trappen reddes. Ved å legge nye trinn oppå den gamle furutrappen og skrelle av all malingen på håndlisten, kan du faktisk få den til

å se ut som ny igjen. Vi valgte å kle trappen med 18 mm tykke nye trinn i et mørkt tremateriale som passet til fargen på håndlisten.

Vi lager hvert trinn av en platebit oppå selve trinnet, samt en platestrimmel som danner trinnforkanten. Delene settes sammen ved hjelp

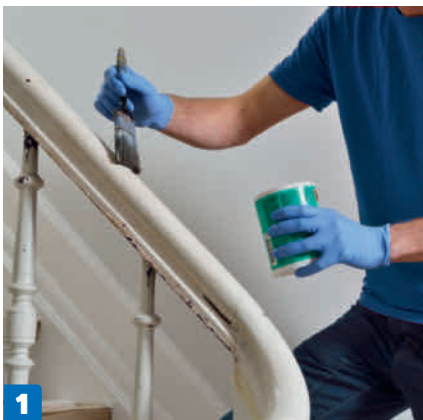
av en lamellfreser og små trelameller, også kalt flatplugger, for å sikre en solid sammenføyning.

Før du monterer de nye trinnene, er det smart å male stusstrinnene og vangene. Du trenger ikke å maskere, ettersom de nye trinnene vil dekke eventuell søl av maling. □

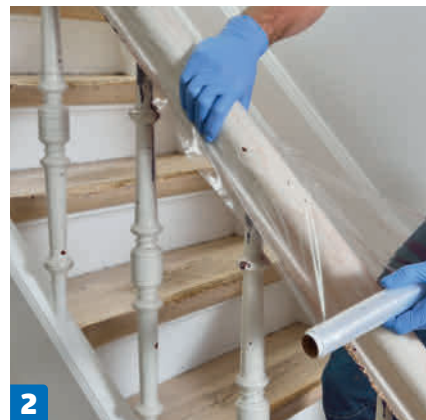
Fjern malingen

Det krever ikke mye forarbeid før du kan begynne å fjerne malingen. Men det er smart å dekke til skikkelig. Da slipper du å bekymre deg for å kline når du skrapes. Den første behandlingen med malingsfjerner fjerner det meste av den gamle malingen. Og hvis du ikke får bort alt, er det bare å gjenta prosessen. Det må vi gjøre på dette rekkverket.

Når malingen er fjernet, er det viktig at treverket vaskes grundig, ellers kan malingsoppløseren skade lakken som det skal etterbehandles med.

1 Smør malingsoppløser på håndlisten med en pensel. Det er viktig at den geléaktige massen påføres i et tykt lag.

2 Dekk til med plastfilm, slik at malingsoppløseren ikke tørker ut. Etter en times tid vil malingen boble opp, noe som er et tegn på at den løsner og kan skrapes av.

Fjern plastfilmen etter 1-12 timer, når malingen har boblet opp. Skrap av malingen med en sparkel og vask treverket grundig med lunkent vann.

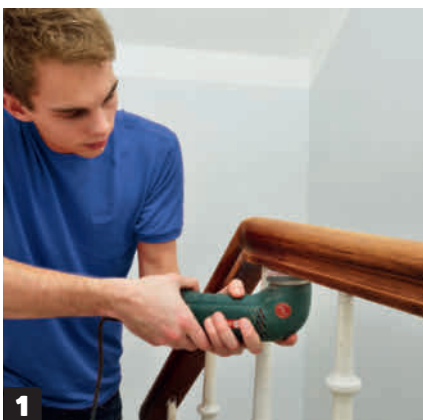
4 Vask treet med såpevann, så all malingsoppløser forsvinner. Bruk eventuelt en grytesvamp og stålull for å komme helt til bunns. La deretter håndlisten tørke før du fortsetter. Det tar cirka én time.

Slip og lakker

Før håndlisten lakkeres, må treverket slipes grundig. Å pusse en håndlist som dette er litt av en jobb, fordi det er kurver, spor og spiler som skal unngås, så vi bruker både en plansliper, en deltasliper og vanlig sandpapir for å komme til overalt. Når treverket har fått en jevn overflate kan du begynne å male.

Her får treverket først et strøk med mørk beis for å fremheve det mørke treverket ytterligere. Deretter lakkeres det.

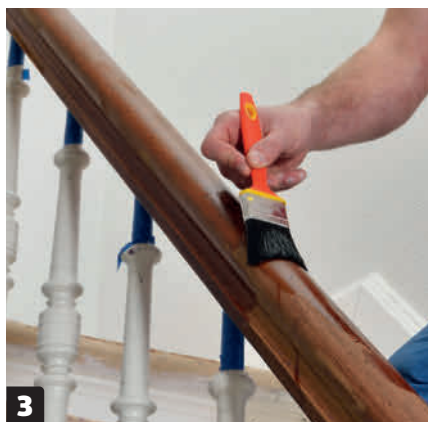
Mange tynne strøk med lakk gir det beste resultatet – en speilblank overflate som er behagelig å gripe om og lett å holde ren. Vi lakkerer med totalt sju strøk.

1 Slip håndlisten. Vi bruker en plansliper på den øverste delen og en deltasliper på undersiden. I rundinger og hjørner sliper vi for hånd for å kunne komme til.

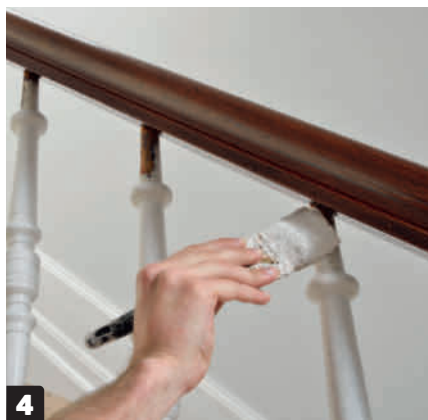

2 Slip balustrene, og pakk dem godt inn, slik at det ikke kommer beis eller lakk på dem når håndlisten beises og lakkeres.

3

Gi treet et strøk beis, og la det tørke i 6-8 timer. Deretter lakkeres håndlisten fire ganger på undersiden og sju ganger på oversiden. Mellom hvert strøk slipes det med slipepapir korn 400.

4

Mal toppen av balustrene når undersiden er lakkert ferdig. Mange tynne lag lakk gir det peneste resultatet. Derfor får håndlisten tre ekstra lag med lakk på oversiden, slik at treet virkelig fremheves.

5

La lakken tørke natten over, og gled deg til å la hånden gli langs den blanke håndlisten.

Skjær til trinnene

Vi lager trinnene av stavlimte treplater. Ikke bare ser de flotte ut, de er også enkle å jobbe med og ofte på tilbud.

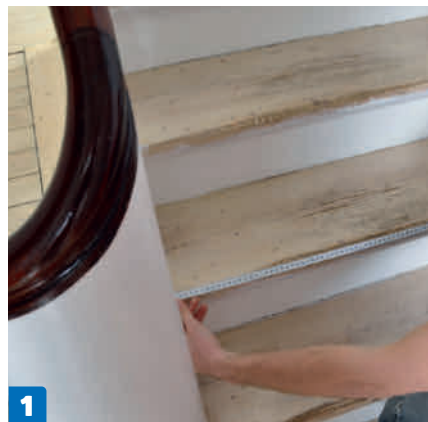
Her har vi valgt 18 mm plater i et mørkt tremateriale for å matche den mørke håndlisten. Hvor godt du kan utnytte platene, avhenger av trinnenes størrelse. Vi kutter alle trinn og forkanter av fem plater som er 60 x 220 cm.

Siden det er få trinn som er helt like, er det en god idé å ha både kappsag, sirkelsag og stikksag for hånden når du skal lage trinnene.

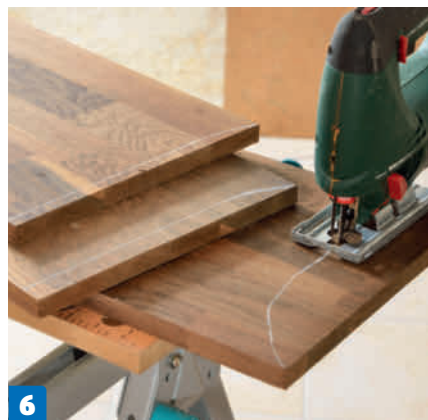
5

Overfør formen til trinnet med tusj. Det er lurt å sjekke at malen passer før du tar frem stikksagen.

1

Mål opp trinnene. Du må vite bredden og dybden, samt høyden på trinnets forkant. Jo mer nøyaktig du er, desto bedre blir resultatet. Og husk at størrelsen på trinnene kan variere.

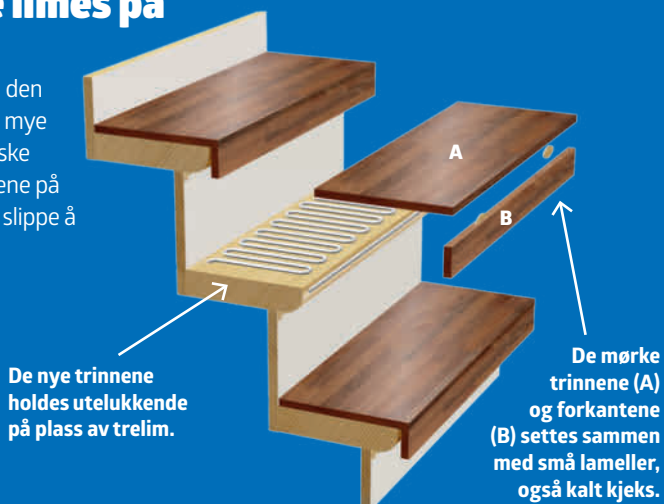

6

Skjær etter oppmerkingen med en stikksag. Det er en god idé å bruke et blad som er beregnet på buede snitt. Sag fra undersiden, slik at oversiden ikke flises opp.

Trinnene limes på

Takket være den store trinnflaten, den lille forkanten og mye trelim kan vi ganske enkelt lime trinnene på plass og dermed slippe å skru dem fast.

De nye trinnene holdes utelukkende på plass av trelim.

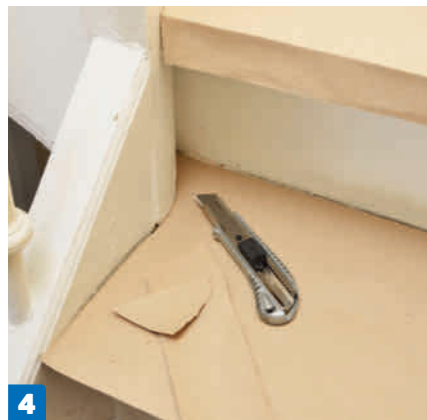
De mørke trinnene (A) og forkantene (B) settes sammen med små lameller, også kalt kjeks.

2 Skjær ut trinnene med en sirkelsag. Nå som du har alle verktøyene for hånden, er det en god idé å skjære ut forkantene også.

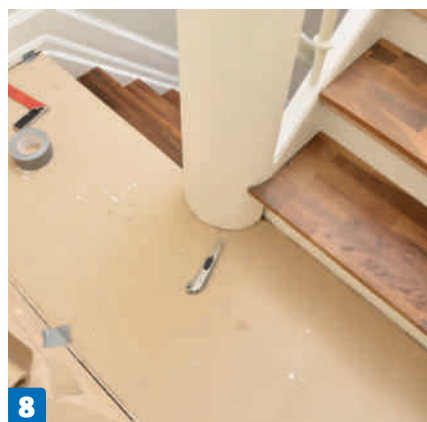
3 Tilpass bredden på trinnene. De rette trinnene er raske å sage vinkelrett, men sjekk om det er noen skjevheter som må tas hensyn til for å få trinnene til å passe.

4 Til runde trinn eller trinn som ellers ikke er vinkelrette, lager du en mal ved å legge papp på trinnene og skjære den ut.

7 Legg trinnet løst på, og sjekk om det passer. Heldigvis følger trinnet trappevangen perfekt og gir en fin finish. Hvis du ikke får trinnet til å passe på første forsøk, kan du tilpasse det med en stikksag.

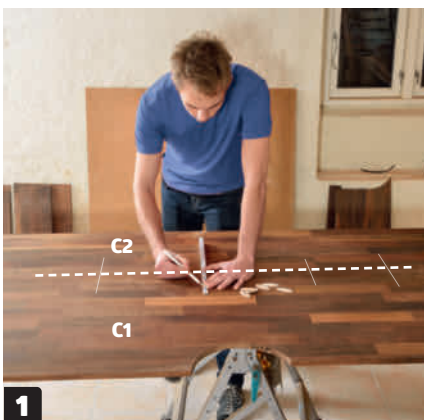

8 Tilpass trappeavsatsen. Den kles med flere platebiter som settes sammen. Igjen brukes pappen som en mal for å tilpasse rundt den runde stolpen.

Lag avsatsen

Trappeavsatsen består av to plater (C1 + C2) som nå er montert sammen. Den ene skjæres til for å passe mot den runde stolpen som holder vangene, den andre for å dekke resten av avsatsen.

Platene settes sammen med lameller (flatplugger/kjeks) og lim. Dette krever enten en lamellfreser eller en overfres med skivefresestål. Her bruker vi en lamellfreser.

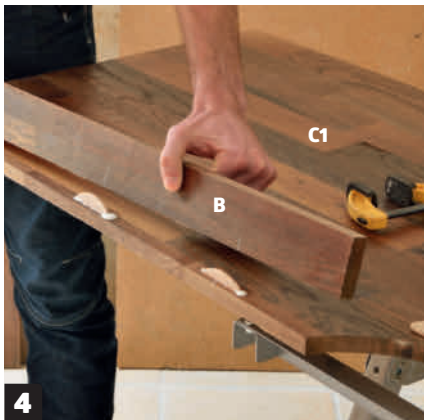
1 Legg opp platene til avsatsen (C1 + C2). Legg dem kant mot kant, og merk opp med streker hvor lamellene skal plasseres.

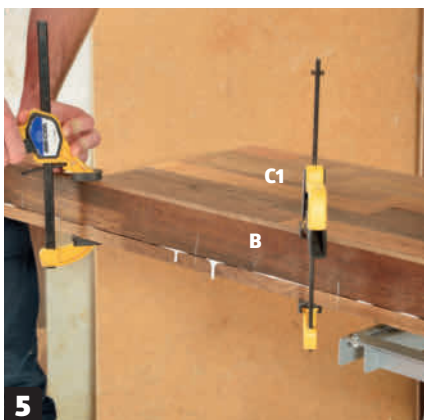
2 Fres ut i kanten av begge avsatsplatene (C1 + C2) der du har markert at lamellene skal sitte. Freseren sørger for at lamellsporene ender i akkurat samme høyde.

3 **Fres ut i forkanten (B) til lamellene som skal sitte mot avsatsplaten (C1).** Legg forkanten under platen som danner avsatsen, og fres motstående spor nedenfra til lamellene.

4 **Sett fast forkanten (B) til avsatsplaten (C1),** slik at den stikker utenfor avsatsen. Det skal være rikelig med trelim i sporene. Limet får lamellene til å svulme opp, slik at sammenføyningen styrkes.

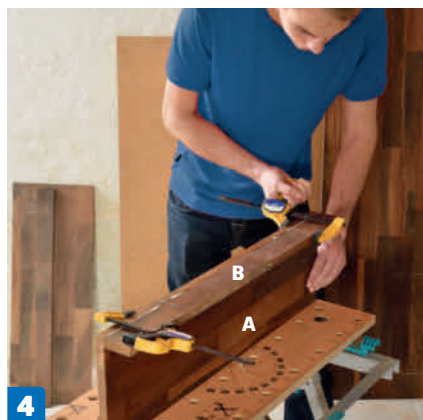
5 **Spenn delene (B + C1) sammen.** Over-skytende lim vil bli presset ut og skal bare tørkes vekk. Deretter lar vi limet tørke.

Monter trinnforkantene

Nå skal vi også feste forkantene til trinnene. Forkantene (B) er strimler som er kuttet i samme lengde som trinnene (A). Delene er satt sammen med lameller. Undersiden av trinnet og overkanten av den løse forkanten må freses slik at de to sporene ligger rett overfor hverandre og kan danne grunnlag for en tett sammenføyning. Små sprekker i sammenføyningen kan fikses med plastisk tre.

2 **Fres spor til lamellene i forkantstykket (B) og i trinnets (A) underside,** slik at de blir liggende nøyaktig overfor hverandre.

4 **Spenn de to delene sammen** med tvinger. Limet, som blir presset ut, tørkes vekk med en klut. La limet tørke.

1 **Merk opp til to lameller når trinnene (A) og forkantene (B) er tilpasset i bredden.** Spenn de to delene sammen før du merker opp på begge stykkene.

3 **Legg trelim i de freste sporene** og på de to flatene. Sett lamellene ned i sporene i trinnplaten (A).

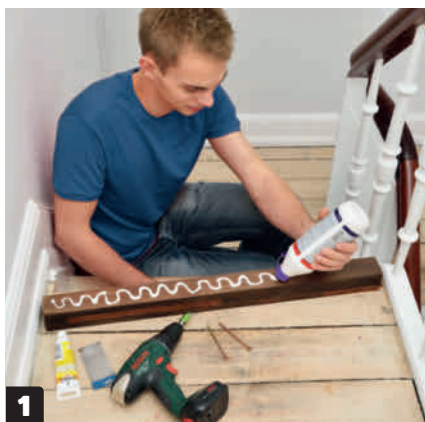

5 **Gi de ferdige trinnene olje** før du setter dem på trappen. Oljen skal masseres godt inn i treet på begge sider, slik at treverket blir helt mettet.

Lim på trinnene

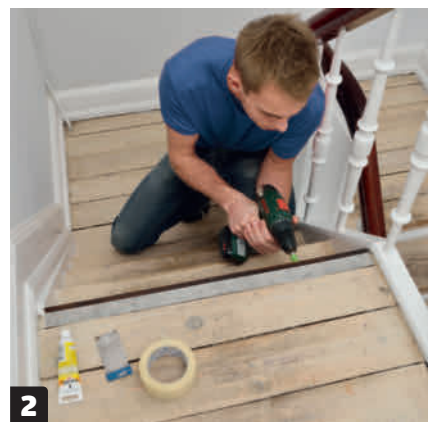
Nå er det på tide å sette det hele på plass, fra topp til bunn. Det første trinnet er det såkalte uttrinnet, som egentlig er en del av gulvet i andre etasje. Vi velger å skjære av trinnkanten og erstatte den med en ny, den samme som på de mørke trinnene. Du kan også velge å betrakte trinnet som en del av gulvet i andre etasje og la det være som det er. Lim og fug trinn og avsats, og den nye trappen er ferdig.

Legg også merke til at forkanten (B) på avsatsplaten (C1) er identisk med forkantene på trappe trinnene (B).

1

Utrinnet limes på. Det er laget ved å lime sammen tre forkanter (B) oppå hverandre, slik at de har samme dybde som den gamle forkanten vi skar av.

2

Skruttrinnet fast inn i gulvet (det gamle trinnet) med 6 x 120 mm skruer eller tilsvarende. Undersenk skruhodene.

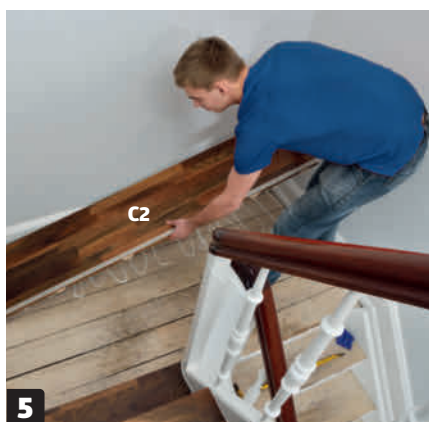
3

Lim på trinnene. Smør monteringslim på det gamle trinnet og forkanten, og legg det nye trinnet på plass. Med maskeringsteip på kantene skånes trinnene når det senere skal fuges.

4

Legg en akrylfuge langs kantene, både på bakkanten og sidekantene. Glatt fugen med en finhåret pensel dyppet i vann, slik at den blir jevn, og fjern teipen.

5

Legg avsatsplatene (C1 + C2) på trappeavsatsen. Smør først monteringslim på hele flaten og kantene på de to platene. Dekk platekantene med teip der de møtes, slik at limet ikke havner på overflatene.

6

Press platene (C1 + C2) sammen, slik at lammellene glir inn i sporene. Slå inn kiler langs veggene, slik at platene presses sammen. Vi monterer kun en forkantlist (B) til høyre for den runde stolpen, som holder vangen.

7

Nå gjenstår det bare å trekke av den siste strimmelen maskeringsteip, før trappen kan tas i bruk.